

Schweigman&
meerjarenplan 2021 – 2024

Fonds Podiumkunsten

Inhoud

Inleiding	3
1. Terugblik op 2017-2020	4
2. Ambities	6
2.1. Missie en profiel.....	6
2.2. Visie 2021-2024.....	6
2.3. De & van Schweigman&.....	7
3. Activiteiten 2021-2024	8
3.1. Plan van aanpak	8
3.2. Nieuwe producties en projecten	9
3.3. Andere activiteiten	10
4. Positionering	11
5. Publiekswerking	13
5.1. Marketingstrategie	13
5.2. Educatie & Outreach	15

Inleiding

Artistiek leider Boukje Schweigman maakt inmiddels zeventien jaar theater dat uniek is in zijn soort. Ze spreekt haar publiek aan op zijn of haar fysieke aanwezigheid, speelt een spel met de waarneming en ontregelt deze. De toeschouwer wordt teruggeworpen op zichzelf en gaat van daaruit een verbinding aan met de ander en met de omgeving. Een frisse blik op de wereld en een sensorische beleving buiten de denkkaders van alledag zijn het resultaat.

Schweigman is opgeleid binnen de Nederlandse mime en werkt vanuit een fenomenologische benadering, waarin de wereld leren kennen vanuit de zintuigen centraal staat. Per project wordt één fenomeen bij de kop gepakt en ontrafeld. Daardoor vraagt ieder project om een specifieke aanpak. Voorstellingen vinden plaats op uiteenlopende locaties of in de theaterzaal. Afgelopen jaren is de stap gezet naar de grote zaal van de schouwburg.

De procesmatige werkwijze waarmee we graag buiten gebaande paden treden, vraagt om een intensieve (pre)productie. De organisatie van Schweigman& is momenteel sterker dan ooit tevoren. De financiën zijn goed op orde, iedereen in het team zit op de juiste plek en weet wat het werk vraagt: een geoliede machine met veel inspirerende partners. Dit maakt dat we vergaande artistieke uitdagingen durven aangaan en de verantwoordelijkheid kunnen nemen om onze werkwijze en visie breder uit te dragen, naast de voorstellingen uit de koker van Boukje Schweigman. Dat resulteerde al in het opzetten van een educatieprogramma en het ondersteunen van nieuwe makers. Beide programma's vragen om een volgende stap.

We komen uit een periode van verstevigen en wortelen. De komende jaren slaan we onze vleugels uit. Door de wereld te laten weten en ervaren dat onze bijzondere manier van theater maken bestaat: in Utrecht van de Schouwburg tot in de wijk, daarbuiten van Groningen tot Zeeland en van Teheran tot Australië. En ook door verwante makers te ondersteunen die onze werkwijze omarmen en een vervolg kunnen geven.

Val - Kamerich & Budwilowitz

1. Terugblik op 2017-2020

Schweigman& vindt steeds meer publiek

We bereiken al jaren een vaste en trouwe kern van bezoekers. De afgelopen jaren breidt die groep steeds verder uit en komt er ook een jonger en nieuw publiek bij. Bezoekersaantallen zijn in totaal ruim 20% gegroeid ten opzichte van de vorige beleidsperiode.

Voor de voorstelling *For The Time Being* ontving Schweigman& de VSCD Mimeprijs. Het speelde in 2017 op Theaterfestival Boulevard en in de Nederlandse theaters en in 2018 op verschillende internationale festivals.

'De theatertaal is basaal en eenvoudig, maar in de betekenis raakt For The Time Being grote maatschappelijke thema's: het vluchtelingenprobleem en de vraag hoe nabij we een ander laten komen. Met deze gelaagde en toegankelijke voorstelling bewijst Schweigman nogmaals, dat zij zich telkens blijft vernieuwen. Ze gaat daarbij de verbinding aan met de nieuwe lichtung mimespelers, die vol overgave en bravoure erin stappen.'
Jury VSCD Mimeprijs 2018

For The Time Being - Jochem Jurgens

In 2018 werd het vijftienjarig jubileum gevierd met remakes van twee succesvolle locatievoorstellingen, *Dreef* en *Wiek*, mede op verzoek van festivalprogrammeurs. *Wiek* had een lange speelreeks in Utrecht en Zeeland. De thematiek en inhoud raakt aan dieper gelegen, universele mechanismen en bleek nog steeds actueel en relevant, wat zich vertaalde in internationale speelbeurten op de Zomer van Antwerpen (en in 2021 op het Greenwich + Docklands Festival in London). *Blaas* was nagenoeg elk jaar te zien op belangrijke internationale festivals in Teheran (IR), Brighton (GB) en Adelaide (AUS).

'Schweigman hanteert een unieke beeld- en bewegingstaal zonder evenknie in Vlaanderen. Ze vat complexe begrippen als identiteit, gemeenschap, angst in eenvoudige fysieke en zintuiglijke processen: rennen, bouwen, dansen. De metafoor in Wiek is tien jaar later nog steeds briljant in zijn eenvoud.'
De Morgen (BE)

Wiek - Sigrid Spinnox

In 2019 maakte Schweigman& de stap naar de grote zaal. *Val* werd omarmd door het schouwburgpubliek. Met de thematiek van vallen en opstaan, je angst recht in de ogen kijken, bleek *Val* ook een snaar te raken in het huidige tijdperk en was bijna iedere avond uitverkocht.

Met de nieuwe installatie *Kleur* maakt Schweigman& een verdere ontwikkelingsstap in interdisciplinair werken, deze keer richting de beeldende kunst. *Kleur* is in 2020 te zien in Amsterdam met partner NDSM Werf, in Den Bosch in samenwerking met Theaterfestival Boulevard en het Design Museum en in Eindhoven tijdens GLOW dankzij MU en STRP. Met Museum Voorlinden in Wassenaar zijn we momenteel in gesprek om projecten in het museum te doen.

Nieuwe talenten en verwanten ontdekten hun eigen makerschap

Schweigman& heeft een beproefde werkwijze ontwikkeld. In 2017 ontstond de behoefte om deze met de bijbehorende manier van produceren te delen met makers die zich hieraan verwant voelen. Dit leidde tot nieuw werk, bijvoorbeeld van Cocky Eek en Marinke Eijgenraam, tijdens festivals Oerol en Over het IJ. Daarnaast ondersteunde Schweigman& de makersgroepen Rotor, Vege Lijf en Wild Vlees zowel op artistiek gebied als in het ontwikkelen van hun creatief ondernemerschap.

Standplaats Utrecht

Wij hechten aan een stevige bedding in onze thuisstad en aan de langdurige relaties die we hebben opgebouwd met collega-instellingen en andere partners. Sinds 2017 zetten we meer in op publiekswerking. Er is sindsdien een vaste medewerker educatie en een programma van workshops en trajecten rondom de voorstellingen met onderwijsinstellingen, bedrijven en wijkcultuurhuizen, gericht op nieuwe publieksgroepen.

2. Ambities

2.1. Missie en profiel

Onze missie is om de mens terug te werpen op zijn fysieke aanwezigheid. Om zo in contact te komen met een innerlijke wereld van waaruit een gegrond contact kan worden gemaakt met de ander - in al zijn veelzijdigheid - en met de omgeving.

Schweigman& maakt voorstellingen waarin je als bezoeker je lichaam en je zintuigen anders en intensief ervaart.

Schweigman& heeft een unieke werkwijze ontwikkeld binnen de podiumkunsten, geïnspireerd op de fenomenologische stroming binnen de filosofie. Deze gaat uit van de lichamelijke en intuïtieve ervaring van een fenomeen als middel om de wereld te leren kennen. Het fenomeen kan een beweging, een zintuiglijke waarneming of een natuurverschijnsel zijn.

Artistiek leider Boukje Schweigman: "Bij het maken van een voorstelling verdiepen we ons in een (natuurkundig) fenomeen: magnetisme, vuur, drijven, kleur, vallen. We tasten het af en gaan ermee aan de haal binnen improvisaties. We onderwerpen ons eigen lichaam aan het fenomeen. Vervolgens nemen we afstand en analyseren we wat het materiaal bij ons oproept, welke scènes kunnen ontstaan. Dit proces herhalen we en zo dringen we langzaam door tot de kern, laag voor laag, om te ontdekken welke wijsheid zich aandient. De dramaturgie van de beleving van de toeschouwer is leidend en wordt niet bepaald door een verhaal dat zich op het podium afspeelt maar wordt benaderd vanuit de sensorische reis die de toeschouwer aflegt. Hoe komt de bezoeker binnen? Hoe ontregelen we de bezoeker zodat vooropgezette ideeën worden losgelaten? Waar plaatsen we ons publiek? Hoe leiden we het publiek weer naar buiten? We stellen heel duidelijke kaders, een doordachte compositie van plaatsing, beeld en geluid, waarbinnen de toeschouwer alle ruimte krijgt voor de eigen verbeelding. Zoveel toeschouwers, zoveel verhalen."

2.2. Visie 2021-2024

Schweigman& heeft een uitzonderlijke positie binnen de Nederlandse podiumkunsten veroverd met een eigen signatuur en een groeiend publiek in binnen- en buitenland. In de periode 2021-2024 kiest Schweigman& voor een spannend, actueel en verfrissend artistiek programma, waarin nog meer uitdaging en inspiratie wordt opgezocht vanuit verwante disciplines. Wij gaan door met het verkennen van de grenzen van de theatrale ruimte en de dramaturgie van de beleving van de toeschouwer. Wij werken verder aan verdieping en verankering door middel van publiekswerking en met partners en instellingen in de Utrechtse samenleving en daarbuiten. We focussen deze activiteiten rond twee speerpunten:

1) Levenslust als terugkerend thema

Dood en leven spelen al langere tijd een grote rol in onze voorstellingen. We ervaren onze levenskracht paradoxaal genoeg vaak juist als we met de dood geconfronteerd worden. Eens te meer beseffen we dan dat we maar beter zo diep mogelijk in het aardse, fysieke bestaan kunnen duiken: voor je het weet is het alweer voorbij. Er valt nog zoveel te ontdekken en te beleven hier. Want waartoe hebben wij een lichaam gekregen; om hiermee over deze aarde te scharrelen? Vier het leven! In alle intensiteit, complexiteit en tegenstrijdigheid, omarm de sterfelijkheid! Eros versus Thanatos. In de nieuwe voorstellingen komt levenslust naar voren. De sensuele verleiding, het aantrekken en afstoten, de drive om te overleven en het vuur dat je voelt om door te gaan.

2) Blik verruimen - binnen en buiten de podiumkunsten

De komende periode gaan we actief op zoek naar publieksgroepen die we nu nog niet bereiken. *Eros* start met een onderzoeksproject met de makers van DOX, leidend tot een jongerenproject parallel aan de voorstelling (zie 3.2.1). Met de repertoirevoorstelling *For The Time Being* werken we aan een traject om nieuwe publieksgroepen kennis te laten maken met ons werk, gekoppeld aan een uitgebreid verdiepings- en contextprogramma via educatie en outreach. Beide producties zijn of worden gemaakt met een cultureel diverse cast en worden ontwikkeld en gepresenteerd met relevante partners met een divers doelgroepbereik (zie 3.3 en 5.1).

Naast de voorstellingen zijn we continu bezig met de verdieping van de werkwijze. Door nadrukkelijk te werken met partners buiten de podiumkunsten, willen we kennis vanuit andere disciplines samenbrengen. In *Prikkel* brengen we wetenschappelijk onderzoek, therapievormen en de kunstpraktijk samen in een uitwisseling rond prikkelverwerking. We oriënteren ons op een maakplek waarin we in de toekomst meer ruimte kunnen geven aan onderzoek en experiment, vanuit verschillende disciplines en vakgebieden, naar de fysiek zintuiglijke ervaring.

2.3. De & van Schweigman&

Door de jaren heen is de & van steeds grotere betekenis geworden: Boukje Schweigman is niet meer in haar eentje de drager van het gezelschap. Naast de vaste organisatiekern wordt het artistieke werk ontwikkeld samen met een groep vaste partners, performers en kunstenaars uit verschillende disciplines. Geestverwanten zijn scenograaf/lichtontwerper Theun Mosk, beeldend kunstenaar/vormgever Cocky Eek, mimespeler Ibelisse Guardia Ferragutti, met wie langdurige samenwerkingen bestaan. Esmée Thomassen draagt met haar kostuumontwerpen inmiddels al jaren bij aan de herkenbaarheid van de voorstellingen. Ook binnen de muziek hebben we meerjarige samenwerkingsverbanden zoals met Slagwerk Den Haag.

Ondersteuning van verwante makers

Dankzij de talentontwikkelingstoeslag binnen de huidige FPK-subsidie zijn een aantal jonge makers sinds 2017 gefaciliteerd in het ontwikkelen van hun eigen theatertaal. Begeleiding, coaching, financiële en productionele ondersteuning hebben geleid tot études, onderzoekstrajecten, zakelijke ontwikkeling en de persoonlijke groei van de individuen. Deze eerste poging om talentontwikkeling een vast onderdeel te maken van het gezelschap was zeer geslaagd, maar de tijdsinvestering bleek vele malen groter en intensiever dan verwacht. Daarom kiezen we voor een compactere vervolgaanpak die meer oplevert, waarbinnen we onze opgebouwde expertise, kennis en ervaring kunnen overdragen.

Voor 2021-2024 is gekozen voor makers die zich bewezen hebben in het creëren van een artistieke signatuur. Wij werken met makers die al een werkrelatie hebben met een producent/zakelijk leider en ondersteunen hen in de artistieke en organisatorische ontwikkeling. Zij kunnen ook fondsen aanvragen via de stichting Mimeplatform. De verwachting is dat ze een volwaardige productie gaan realiseren, ook in samenwerking met andere partners. Daarom spreken we liever van ondersteuning van verwante makers dan van talentontwikkeling.

Er is ruimte om maximaal twee makersgroepen gedurende een langere tijd te ondersteunen. Dat zijn Francesca Lazzeri en Job Rietvelt (producent) en Rotor, bestaande uit Hidde Aans-Verkade, Koen van der Heijden en Rick Busscher (producent).

Val – Kamerich & Budwilowitz

3. Activiteiten 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
ONDERZOEK	vooronderzoek Magneet verdieping en onderzoek Prikkel	vooronderzoek Vuur verdieping en onderzoek Prikkel	vooronderzoek Theun Mosk project verdieping en onderzoek Prikkel	vooronderzoek 2025
NIEUWE PRODUCTIES	Eros	Magneet	Vuur	Prikkel
EDUCATIE	Winterschool DOX jongerenproject diverse workshops	Winterschool Vuur participatieproject diverse workshops	Winterschool Vuur participatieproject diverse workshops	Winterschool Prikkel activiteiten diverse workshops
COPRODUCTIES & ANDERE ACTIVITEITEN	Dag van de Mime Rotor project	Dag van de Mime Cello Biennale project	Dag van de Mime Francesca Lazzeri project	Dag van de Mime Theun Mosk project
REPRISES	Val, For The Time Being, Kleur, Wiek	uit repertoire	uit repertoire: o.a. Eros/Rotor	uit repertoire: o.a. Magneet/Francesca

3.1. Plan van aanpak

Onderzoek en proces vormen de basis voor de manier waarop Schweigman& werkt. Het vooronderzoek, waarin we kijken of het betreffende fenomeen inderdaad genoeg in zich heeft voor een volwaardige voorstelling, start minstens een jaar voordat de uiteindelijke productie staat gepland. Hier worden de contouren geschetst van waaruit we kunnen bepalen waaruit de crew moet bestaan, wat het vertrekpunt wordt voor het decor en de locatie, wat de juiste context zal zijn om het werk te tonen. Productie, techniek en verkoop kunnen vervolgens aan de slag. Zo bereiden we onze repetities goed voor. De komende jaren geven we ons publiek een kijkje in de keuken door het onderzoeksproces regelmatig te delen.

Als regisseur vertrekt Boukje Schweigman vanuit fysiek onderzoek op de vloer. Het werk dat hieruit ontstaat is mede ontwikkeld door de spelers en door makers in scenografie en muziek. Schweigman maakt geen gebruik van tekst of een lineair verhaal en werkt op subtiele wijze aan de plaatsing van alle performers.

De producties vragen een uitermate arbeidsintensief proces. Het zijn vaak ingewikkelde locatievoorstellingen, met complexe overwegingen over publiekscapaciteit, reisgeschiktheid en technisch voorzieningen. Oude titels blijven op het repertoire, wat zorgt voor een mooie mix van bekend en nieuw werk, locatie- en zaalvoorstellingen. We kunnen hierdoor meer keuze bieden aan programmeurs en we zien dat zij dit waarderen.

Naast de theaters met wie we langdurige relaties hebben, zijn festivals onze primaire partners; Nazomer Festival Zeeland, Theaterfestival Boulevard, Oerol en SPRING. Buiten de podiumkunsten zijn wij te zien met grensoverschrijdende installaties en activiteiten op interdisciplinaire festivals en in een museale setting. De internationale strategie is vraaggericht. We focussen ons op buurlanden (GB, BE) en specifieke festivals en theaters in Denemarken, Frankrijk, Spanje, Korea, Iran, Australië met wie we relaties opbouwen of al hebben. In het Midden-Oosten bouwen we verder aan een breed netwerk dat we inzetten voor uitwisseling vooral bij de nieuwe makers. De zakelijk leider is verantwoordelijk voor internationale relaties, verkoop en relatiebeheer.

3.2. Nieuwe producties

In 2021-2024 maakt artistiek leider Boukje Schweigman vier grote producties.

3.2.1. *Eros* | najaar 2021 | in samenwerking met DOX, Stadsschouwburg Utrecht, Theater Utrecht, Theaterfestival Boulevard

In *Eros* staat de leven-gevende energie centraal. De voorstelling krijgt een ritueel karakter waarin vrouwen door beweging vanuit het bekken en de voeten een aardse, sensuele energie opwekken waar geen ontkomen meer aan is. Deze energie onderwerpt ons aan matriarchale krachten die al eeuwenlang worden onderdrukt. *Eros* stelt vragen over vrouwelijkheid/mannelijkheid, over hoe wij in onze wereld omgaan met seksualiteit en sensualiteit en überhaupt met ons lichaam. Het biedt een alternatief voor het heersende beeld van wat een sensuele vrouw is. Deze voorstelling maakt Schweigman& met Ibelisse Guardia Ferragutti.

In de onderzoeksfase verdiepen we ons in verschillende dansstijlen en in (inwijdings-) rituelen waarin vrouwelijke seksualiteit en sensualiteit een rol spelen. Parallel aan de voorstelling wordt een jongerenproject gemaakt dat vanuit dezelfde materie vertrekt, in samenwerking met DOX, het makershuis voor vernieuwende podiumkunst voor jongeren uit verschillende (sub)culturen.

3.2.2. *Magneet* | voorjaar en zomer 2022 | coproductie met Nederlands Kamerkoor, SPRING, Operadagen Rotterdam, Theaterfestival Boulevard

Magneet begint met de lichte staat van trance met een pendule die een slingerende beweging tot stand kan brengen. We onderzoeken het heen en weer bewogen worden tussen verschillende polen. Aantrekken en afstoten. Van elkaar of van je omgeving. Het veld wat je om je heen creëert. We willen de natuurwetten van het magnetisme ontrafelen en die onder de loep leggen van menselijke (psychologische, emotionele) mechanismen.

De voorstelling vindt plaats in een rondom opstelling, met het speelvlak in het midden en het publiek eromheen. In het middelpunt hangt een glimmende bol aan een koord met een klein gaatje waar (door beweging) ijzerschaafsel uitvalt. Door magneetpakken van de performers kan de bol bewogen worden. Verschillende choreografieën ontstaan tussen de performers, het ijzerschaafsel en de bol zelf, waarin de magneten vanuit de techniek kunnen worden afgewisseld met aantrekkende of juist afstotende polen. De performers trotseren of geven toe aan het magnetische veld, duetten van aantrekken en afstoten ontstaan. Ondertussen loopt het koor een ruimtelijke compositie, voor, door en achter het publiek. Het geluid maakt ook een heen en weer gaande beweging tussen twee polen. Hier spelen we met het contrast tussen de hardheid van het ijzer en de stalen pakken en de kwetsbaarheid van de mens en de subtiele zang van het koor.

3.2.3. *Vuur* | coproductie met Slagwerk Den Haag, Nazomer Festival Zeeland, Oerol | in samenwerking met Strandlab Almere

Vuur is paradoxaal. Het is een onvoorspelbare, verwoestende energie die tegelijkertijd vruchtbare ruimte schept voor het nieuwe. Het oncontroleerbare dat voor passie zorgt. Een onderzoek naar de dynamiek omtrent vuur kan wellicht inzicht geven in de dynamiek die we momenteel in onze maatschappij aantreffen. Machthebbers die opmerkelijk genoeg zeggen op behoud gericht te zijn maar waar tegelijkertijd een verwoestende grilligheid vanaf straalt hebben blijkbaar een aantrekkingskracht. Door het destructieve karakter van vuur kan het makkelijk een angst oproepen. Als we deze gevaarlijke bondgenoot in toom kunnen houden, dan kan het turen in een knisperend vuurtje ons juist kalmeren en de tijd doen vergeten.

Iets opbouwen duurt veel langer dan iets verwoesten. Hoe brengen we een vurige bezieling in hetgeen we hebben opgebouwd? Gaat dit uiteindelijk omslaan in een oncontroleerbaar vuur? En als we daar zo bang voor zijn, moeten we dan maar alle bezieling achterwege laten?

Na aarde, water en lucht dat in het verleden al tot een voorstelling zijn verwerkt, is het nu tijd voor vuur. Gezien het gevaar in combinatie met de huidige regelgeving, is het geen makkelijk element om mee te werken. Maar juist daarom, is het in deze maatschappij waarin controle hoogtij viert, een relevant element om bij de kop te pakken. Hoe vinden we de juiste balans tussen controle en loslaten, tussen veiligheid en avontuur?

We verdiepen ons in de vele rituelen waarin gebruik gemaakt wordt van vuur. Daarin staat ook de vraag centraal; wat willen we verbranden, achter ons laten? En wat willen we juist voeden? In onszelf en in de gemeenschap? We werken met de fysieke werkelijkheid van vuur maar ook met het sociaal-emotionele aspect omtrent vuur en passie. We koppelen het fenomeen aan de mechanismen omtrent gemeenschapsvorming. *Vuur* wordt een groots ritueel dat plaatsvindt rond zonsondergang en waarbinnen het publiek verleid wordt tot gemeenschapsvorming. De slagwerkers werken toe naar een vurig optreden waar de vlammen vanaf spatten en niemand meer stil kan zitten.

Dit alles vergt voorbereiding en vooronderzoek. Voortbouwend op onze ervaring met *Erf* in 2015 denken we weer aan een grote en diverse groep participanten.

3.2.4. *Prikkel* | onderzoeksproject 2021-2024 met performance/installatie in 2024 | in samenwerking met het Lectoraat Performatieve Maakprocessen van de HKU

In *Prikkel* staat onderzoek naar sensorische integratie centraal. Hoe verwerken wij mensen de stimuli die we in deze wereld krijgen aangeboden? En kunnen wij, door bepaalde prikkels eens heel anders te ervaren, ons beter verplaatsen in iemand waarbij de prikkelverwerking anders is dan bij ons?

Boukje Schweigman: "Mijn dochter heeft een sensorische integratiestoornis. Zij reageert overgevoelig op zintuiglijke prikkels. Hoe zij in de wereld staat en hoe haar karakter zich ontwikkelt, worden in hoge mate door haar aandoening bepaald. Als ik een installatie zou kunnen bouwen waarin de zintuiglijke prikkels op dezelfde manier bij mij zouden binnenkomen, zou ik haar belevingswereld dan beter kunnen doorgronden? Het fascineert me hoe bepalend de prikkelverwerking is voor de ontwikkeling van een kind, een mens. Diagnoses als ADHD en autisme, die veel kinderen tegenwoordig krijgen, hebben te maken met prikkelverwerking. En dan kijk ik om mij heen en zie ik dat we eigenlijk collectief overprikkeld zijn. We leven in een wereld waarin continu heftige prikkels op ons worden afgevuurd en krijgen maar weinig tijd om deze te verwerken."

Welke verschillende manieren van prikkelverwerking zijn bekend? In eerste instantie wordt het project een uitwisseling tussen wetenschappers, therapeuten en kunstenaars, vanuit hun kennis over prikkelverwerking, en vervolgens vanuit de beleving en de werking ervan. Dit zal leiden tot ontmoetingen, gesprekken, lezingen en gezamenlijke activiteiten. We ontwerpen hiervoor een langlopend onderzoek- en maakproces samen met het Lectoraat Performatieve Maakprocessen van de HKU en de Nieuwe Utrechtse School, een interdisciplinair platform voor urgente discussie over de wisselwerking tussen geneeskunde, kunsten en geesteswetenschappen. In tweede instantie gaan we op zoek naar een vorm waarin de beleving centraal staat. In een installatie of performance krijgt de toeschouwer bepaalde prikkels op een onalledaagse manier aangeboden.

3.3. Andere activiteiten

Het prijswinnende *For The Time Being* gaat in reprise in 2021 tijdens het Brighton Festival (GB). Samen met Het Huis Utrecht en Bijlmer Parktheater/Theater de Meervaart in Amsterdam speelt de voorstelling ook in Nederland, in speciale speelreeksen met een contextprogramma dat expliciet als doel heeft nieuwe publieksgroepen te bereiken.

Ook andere voorstellingen van het repertoire zoals *Val*, *Wiek* en *Blaas* blijven beschikbaar voor internationale speelbeurten. We bundelen de krachten met Jakop Ahlbom Company voor een gezamenlijke internationale verkoop- en promotie-aanpak en presentatiemomenten gedurende de volgende vierjarige periode.

Theun Mosk, vaste vormgever sinds 2003, maakt bij Schweigman& in samenwerking met de Stadsschouwburg Utrecht een eigen voorstelling rond het verschijnsel licht, zonder performers, met livemuziek. Mosk heeft als scenograaf veel kennis over de technische mogelijkheden van de schouwburg en ontwikkelde zich de afgelopen jaren als autonoom licht- en ruimtelijk kunstenaar. Hij wil een project maken over de ruimtelijke werking van licht, waar je als bezoeker in lijkt te verdwijnen: *"We schieten in slowmotion door een monumentale ruimte van licht. We maken onszelf gewichtloos, een kanteling en dan een vrije val. Een ervaring die je de tijd doet vergeten."*

Met Fedor Teunisse, artistiek directeur van AskolSchönberg, onderzoeken we een vervolg op een eerdere samenwerking. Het uitgangspunt hiervoor is een encenering van muzikanten in de openbare ruimte tijdens de Cello Biënnale Amsterdam in 2022.

4. Positionering

Theatermaken vanuit de beleving van de bezoeker

Boukje Schweigman werd eens in een recensie “*de koningin van het ervarings theater*” genoemd. Deze titel is door meerdere journalisten overgenomen en is passend omdat er in het huidige stelsel geen ander theatergezelschap is dat de dramaturgie van de beleving van de toeschouwer zo sterk centraal zet en daar inmiddels zoveel ervaring, kennis en verfijning in heeft opgedaan en ontwikkeld.

Het werk komt voort uit het principe van de abstracte mime: het lichaam in de ruimte. Daarmee zet het gezelschap een traditie voort die we kennen van gezelschappen als BEWTH, Grif en Rob List. Bij Schweigman& gaat dit altijd gepaard met het beschouwen van een totaal sensorische ruimte, met veel aandacht voor de reis van en de interactie met het publiek, wat het werk toegankelijker maakt. Het werk van de Colombiaanse theatermaker Enrique Vargas en zijn Teatro de los Sentidos heeft een belangrijke invloed gehad op de ontwikkeling van Boukje Schweigman. Ze combineert de fysieke ruimtelijkheid van de mime met de fysieke zintuiglijkheid vanuit Vargas. Bij beiden staat het luisterende lichaam centraal.

Veel kunstenaars maken werk dat ontregelt, confronteert en perspectief verandert, maar bij het werk van Schweigman& gebeurt dit puur fysiek vanuit de ontregeling van de waarneming. Voor het publiek levert dit heel direct een onverwachte en vernieuwende ervaring op, dat veel ruimte geeft aan de persoonlijke verbeelding.

Interdisciplinair en pluriform

Wij coproduceren vaak met muziekensembles en zoeken de grenzen op van het samenvloeien van livemuziek en beweging. Door muzikanten in de ruimte te verplaatsen, verandert de auditieve waarneming van het publiek. Zo wordt de kennis over ‘lichaam in ruimte’ ook toegepast op de lichamen van de meespelende muzikanten zoals in 2019 met Calefax bij *Val*. In de periode 2021-2024 werken we samen met Slagwerk Den Haag, het Nederlands Kamerkoor en Asko|Schönberg. De komende periode gaan we ook een nieuwe samenwerking aan met het festival Operadagen Rotterdam.

Door de intensieve samenwerking met muzikanten en componisten zou je ons werk muziektheater kunnen noemen maar het is niet in een hokje te plaatsen. Door veel ruimte te geven aan de vormgevers/beeldend kunstenaars schuurt het werk ook vaak tegen de beeldende kunst aan. Toch zijn de installaties theateraal, omdat er veel aandacht is besteed aan hoe de tijd verloopt en hoe de bezoeker zijn of haar reis door de installatie aflegt. Het werk leent zich ook voor andere ruimtes en contexten, zo ontwikkelen we momenteel met Museum Voorlinden verschillende activiteiten. We zoeken bewust naar verschijningsvormen van de fenomenologische werkwijze in andere domeinen, zoals de wetenschap en de technologie voor *Prikkel*.

Schweigman& onderscheidt zich in het theaterveld van makers die een direct kritisch discours opzoeken over maatschappelijke, actuele vraagstukken en de publieke ruimte. Schweigman& zoekt eerder de tijdloze mechanismen op die ten grondslag liggen aan ons menselijke handelen en zijn. In het huidige tijdperk lijkt het meer dan ooit nodig om grip te krijgen op de menselijk verhouding tot grote vraagstukken en hoe je een eigen positie inneemt in een verdeelde omgeving.

Liesbeth Groot Nibbelink, Universiteit Utrecht:

“Het werk van Schweigman& zet de zintuigen op scherp. Het nodigt toeschouwers uit tot aandachtig kijken en een open blik. Dat zijn kwaliteiten die we niet alleen in het theater maar zeker ook in het maatschappelijk leven van alledag nodig hebben. Daarom draagt het werk van Boukje Schweigman mijns inziens bij aan maatschappelijk engagement. Kijken en waarnemen met al je zintuigen en heel je lichaam: dat vergroot niet alleen letterlijk maar ook figuurlijk je betrokkenheid op de wereld.”

Positie in het veld

Schweigman& is de afgelopen acht jaar steeds dieper geworteld in Utrecht. Door de jaren heen heeft het gezelschap een groot draagvlak in de stad opgebouwd, mede door middel van een stevig educatie- en outreachprogramma en samenwerking bij talentontwikkeling.

Binnen het landelijke bestel maakt Schweigman& aanbod voor theaters en festivals dat door het publiek gretig wordt opgezocht, zoals blijkt uit de hoge bezettingsgraad van activiteiten de afgelopen jaren. Met name in de schouwburg is dit een belangrijke ontwikkeling, want niet veel theatermakers die abstract beeldend werk maken zijn in staat om werk te maken voor de grote zalen die ook nog eens vol zitten.

In de kleine zalen van waaruit Schweigman& is gegroeid, is dit soort werk bekender, daar liggen dan ook de kansen voor de nieuwe generatie mimemakers die wij ondersteunen. We hebben ruime ervaring met festivals en locatievoorstellingen en het creëren van een bijzondere interactie met grote groepen toeschouwers. Het woordeloze en beeldende theater van Schweigman& is zeer geschikt voor internationale tournees.

'It is a wonderful, immersive experience, and suitable for young theatregoers who will see their own inquisitive and playful natures reflected in the creature's behaviour.'

Adelaide Now (AUS), maart 2019

Versterken van de ontwikkeling van de mime in Nederland

Hoewel onze werkwijze en voorstellingen sterk verschillen, voelen we met collega-mimegezelschappen de verantwoordelijkheid voor het voortbestaan van de mime. Sinds 2017 werken we samen met Jakop Ahlbom Company, Golden Palace en de Mime Opleiding van de AHK, vanuit de missie om de mime in Nederland verder te versterken, een grotere zichtbaarheid en nieuwe impulsen te geven. Samen organiseerden wij de Dag van de Mime en richtten wij Stichting Mimeplatform op. We versterken hiermee de mimegemeenschap van binnenuit en werken toe naar een heldere positie van het genre in het Nederlandse theateraanbod. Het doel is een zelfstandig opererend tweejaarlijks mimefestival met een eerste editie in 2024. In aanloop daarnaartoe organiseren we in 2021 en 2023 een kleine editie van de Dag van de Mime in Het Huis in Utrecht die gericht is op vakgenoten. In 2022 en 2024 organiseren we in De Meervaart de grotere tweedaagse editie met voorstellingen die de diversiteit van de mime laten zien, voor een breed publiek.

"Wat een wandelpad is voor een bergbeklimmer zijn de theaterwetten voor Boukje Schweigman; je moet er soms wel gebruik van maken, maar liever ga je natuurlijk buiten de paden, want daar ligt de lol en de uitdaging. En nu mocht ik mee als toeschouwer in de ervaring. Ik werd aan de hand genomen en door middel van toegankelijke en humoristische beelden werd ik losgelaten in verwarrende en vervreemdende momenten. Ik kon me er alleen maar aan overgeven.

Als je onderdeel wilt zijn van een kunstwerk dat jou met zachte hand bij de kladden pakt en je even meeneemt in een andere wereld, dan moet je bij Boukje Schweigman zijn. For The Time Being is een voorbeeld van wat een kunstenaar kan doen in plaats van de weg plaveien: klimijzers bieden om op een punt te komen waar je een ander perspectief hebt dan wat je gewend was, en onderweg kun je ook nog alle kanten op kijken."

Beeldend kunstenaar Maarten Baas, NPO Radio 1, december 2017

5. Publiekswerking

De voorstellingen van Schweigman& laten zich moeilijk in woorden vatten. Het is een persoonlijke ervaring. Hierin ligt tevens de kracht: het laat de bezoekers iets ondergaan dat ze nog nooit hebben meegemaakt; dit vertellen ze door. 'Word-of-mouth' is zeer krachtig en belangrijk gebleken voor Schweigman&. Het enthousiasme dat ons publiek overdraagt aan mensen in hun eigen omgeving wakkeren we aan door educatie, outreach en marketing.

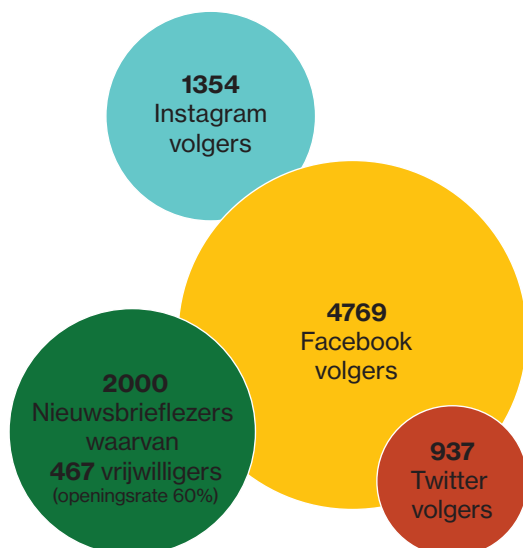
Het woordeloos werk van Schweigman& vraagt geen voorkennis van theater of literatuur. Overgave aan een onbekende belevens is voldoende. Dat maakt de voorstellingen juist ook interessant voor een publiek dat zich nog niet comfortabel voelt bij de conventies van het theater.

5.1. Marketingstrategie

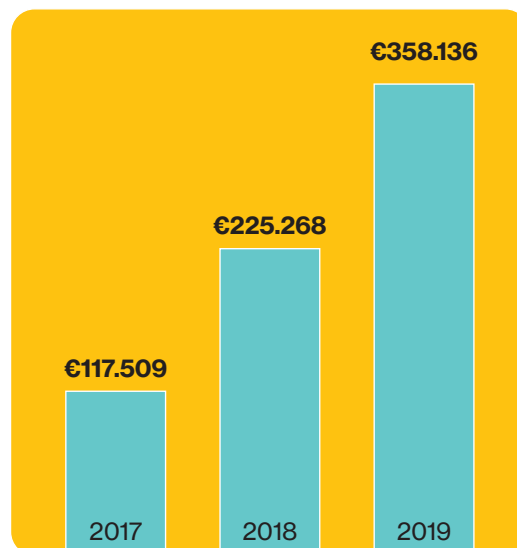
Bezoekersanalyses (op basis van gegevens van de speellocaties, Google Analytics en social media) laten zien dat we tot nu toe vooral een kunst- en cultuur-minnend publiek trekken, vaak vrouw, hoogopgeleid, wonend in de stad (volgens het Motivaction Mentality model: de 'postmaterialist'¹).

De gemiddelde bezettingsgraad is tot nu toe boven de 80%. In 2013-2016 was dat 70%. In 2019 is de zichtbaarheid vergroot met een re-branding inclusief een geheel nieuwe website. Dit resulteerde in 75% meer bezoekers op de site dan in de periode daarvoor. Er is een groeiende community van volgers op social media, die zorgt voor veel interactie: vanuit de video's van *Val* werd gemiddeld 360 keer geklikt naar onze website of die van een theater. Ook groeit de betrokkenheid van fans, vrijwilligers, en pers aandacht.

Online volgers:

Mediawaarde:

bron Media Info Groep

¹www.motivaction.nl/mentality/de-acht-mentality-milieus

Publiek binden

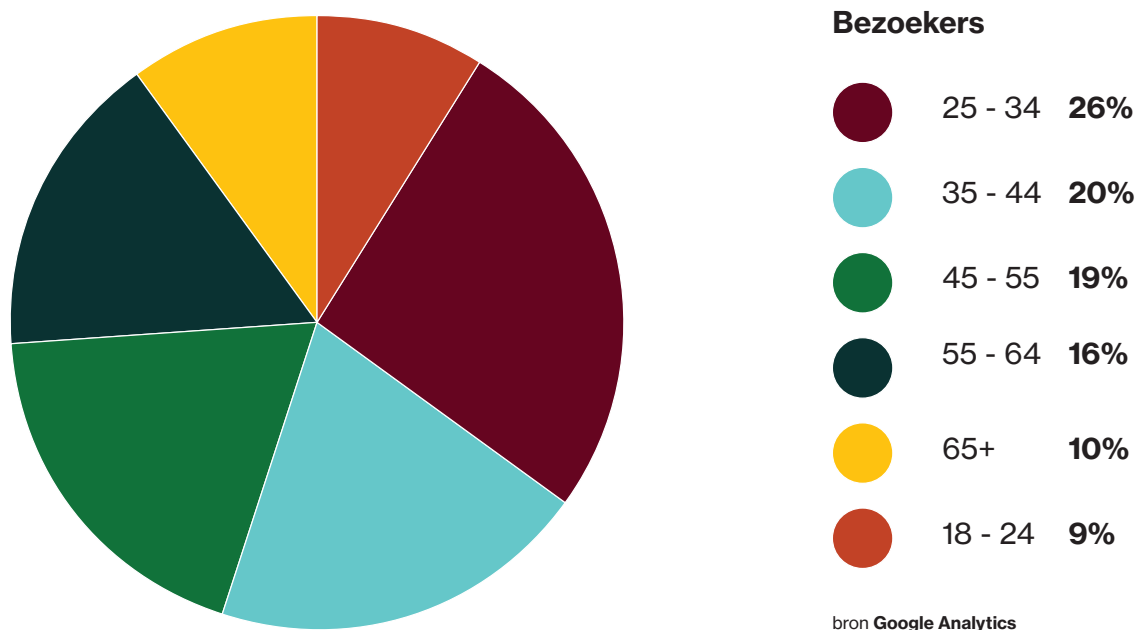
Onze marketingstrategie is gericht op de persoonlijke beleving en het delen hiervan. We besteden veel aandacht aan de customer journey: de voorpret, de ervaring en het nagenieten. We geven bezoekers de tools om ook hun eigen netwerk te enthousiasmeren met contentmarketing: interviews met makers, 'achter-de-scene'-video's en reacties van bezoekers in de foyer na de voorstelling. Vanaf 2021 doen we een jaarlijks publieksonderzoek. Hiermee kunnen we marketingacties nog specifiek op publieksgroepen aanpassen en toetsen of ons publiek terugkeert.

Nieuwe publieksgroepen aanspreken

In 2021-24 richten we ons op nieuwe publieksgroepen, waarvan we menen dat zij zich aangesproken voelen door onze voorstellingen. Vanuit een inhoudelijk thema zoeken we (maatschappelijke) partners om specifieke publieksgroepen te bereiken. Bijvoorbeeld voor *Eros* over vrouwelijke seksualiteit met Centrum Jeugd en Gezin, Jeugdtheaterschool Zuid-Oost of Studio 52, of voor *Prikkel* over sensorische integratie met zorgverleners en instellingen en mensen met een (sensorische) beperking. We richten ons specifiek op: jongeren tot 35 jaar, 'internationals' en mensen met een bi-culturele achtergrond.

Jongeren 20 – 35 jaar

We verwachten hier het meeste nieuwe publiek te vinden dat de komende jaren mee kan groeien. De afgelopen jaren zien we al een verjonging bij het publiek, bijvoorbeeld voor *For The Time Being* was 25% t/m 25 jaar, 22% 25 t/m 40 jaar. In 2024 streven we naar 30% bezoekers tussen de 16 en 35 jaar te bereiken voornamelijk door samenwerking met desbetreffende projectpartners (bijvoorbeeld voor *Eros* met DOX) en met onderwijsinstellingen en partijen als CJP en middels korte filmpjes en dynamisch beeld op social media. Ook de jonge spelers delen deze content op hun kanalen.

Op ons Instagramkanaal zien we veelal kunstvakstudenten en cultuurnivoren. We willen dit uitbreiden met de 'postmoderne hedonist': de onafhankelijke pionier van de beleveniscultuur en werken hiervoor samen met (micro) influencers. Binnen twee jaar groeide dit kanaal al van 0 naar 1350 volgers. In 2024 hebben we minstens 3000 Instagramvolgers waarvan 50% tussen de 18 en 40 jaar. We wijzen de middelbare scholieren uit de educatie & outreachactiviteiten ook op ons Instagramkanaal.

'Internationals': geen taal-barrière

Internationale studenten, toeristen en expats zijn vaak wel nieuwsgierig naar kunst en cultuur maar het theateraanbod in Nederland is beperkt. Met onze woordloze voorstellingen bereiken we hen via gerichte advertenties, vertaalde video's, samenwerkingspartners als lamexpat en promotie van online Engelstalige agenda's, en onze tweetalige website (doel is om bereik hiervan te groeien van het huidige 8% naar 15% in 2024). Ook voor internationale optredens is onze website nu geschikt.

Brede afspiegeling van de Nederlandse bevolking

We zetten gerichte marketing in op het bereiken van mensen met een bi-culturele achtergrond: de welgestelde middenklasse ('kosmopoliet', 20 – 40 jaar) die nog niet weet van ons bestaan. Deze groep bezoekt al wel culturele festivals of film, maar is nog relatief onbekend met theater, of heeft een drempel een schouwburg te bezoeken. Met samenwerkingen zoals met DOX willen we jongeren met een bi-culturele achtergrond bereiken (zie 3.3). Partners zoals Karima el Bouchtaoui van Oculus Consultancy en Agora Network helpen om kennis, advies en expertise op te halen over de juiste aanpak en om focusgroepen op te zetten.

5.2. Educatie & Outreach

De kracht van onze werkwijze ligt in het oordeelloos onderzoeken in plaats van direct resultaatgericht werken. Het ervaren vanuit de zintuigen en het lichaam en minder vanuit de ratio, is voor veel mensen een ondergesneeuwd pad. De huidige maatschappij is sterk cognitief en prestatiegericht ingesteld. We ervaren allemaal veel stress, raken verwijderd van onszelf en elkaar. Er is behoefte om contact te herwaarderen, je waarneming bewust gebruiken: wat voel ik eigenlijk, wat doet een situatie met mij, wat neem ik waar? En zo de wereld om je heen te herzien en opnieuw te vormen. Dat kan niet alleen vanuit het hoofd. Je bent nooit te jong en nooit te oud, om met dit proces te beginnen.

Met educatie verdiepen we onze binding

Door langdurige samenwerkingen met middelbare scholen, mbo-en hbo-opleidingen en wijkcultuurhuizen geven we jongeren de ervaring van een beter lichaamsbewustzijn en inzicht in creatieve processen. Daarnaast bouwen we hiermee ons toekomstige publiek op.

In de op-maat-gemaakte trajecten van workshops, lessen en maakprojecten slaan we een brug tussen artistiek en marketing, door verdieping en context te bieden. De afgelopen jaren zijn trajecten ontwikkeld uitsluitend rondom de producties, maar er zijn ook – vaak op aanvraag – programma's gemaakt die los staan van een voorstelling en meer vertrekken vanuit de visie en werkwijze van Schweigman&, zoals met HAN Nijmegen Psychomotorische Therapie & Vaktherapie.

Interesse vanuit het bedrijfsleven

Fysieke trainingen zijn verzorgd voor o.a. het CJG Kennemerland en voor het Departement Bestuurs- en Organisationswetenschap van de Universiteit Utrecht (USBO). Deze deelnemers vinden het zelfonderzoek een waardevolle aanvulling op andere trainingen in persoonlijke effectiviteit en leiderschap. De masterstudenten van de USBO nemen deze ervaring mee naar de bedrijven en organisaties waar ze komen te werken, bijvoorbeeld YSE Traineeships. Zo krijgt Schweigman& zichtbaarheid in sectoren waar wij zelf niet direct voet aan de grond krijgen.

Aanbod voor professionals

Sinds 2017 organiseert Schweigman& jaarlijks de Winterschool. Een meerdaagse workshop voor mensen die zelf ook een creërend of maatschappelijk beroep uitoefenen, zoals professionals in de kunsten of sociaal-maatschappelijk werk of therapeuten. Vanaf 2020 bieden we ook een meerdaagse masterclass aan voor vakgenoten, o.a. mimers uit onze spelerspoule. We nodigen interessante experts uit om ons te inspireren en te helpen verdiepen in onze eigen bronnen en werkwijze.

'Het oeuvre van Schweigman is indrukwekkend; na haar met prijzen overladen afstudeervoorstellingen volgde een lange reeks voorstellingen die veelal op zomertheaterfestivals zijn te zien. Theater zonder woorden, maar met muziek, dans, mime, licht én objecten: een gigantische witte ballon van textiel waar het publiek wordt uitgenodigd in te kruipen, een plastic tunnel om je doorheen te wurmen, een propeller ter grootte van die van een windmolen die drie danseressen genadeloos voortjaagt. Die laatste, Wiek, stond afgelopen zomer in Antwerpen en was elke avond uitverkocht – Schweigman heeft een heleboel fans.'

Volkskrant Magazine, september 2019